

יבתי

נטפי חיזוק ופרקי הדרבה
מלוקטים מאוצר משנת דרכו
של כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א.

יו"ל ע"י מערכת "משנת רבינו" | גליון י"ח | חנוכה - טבת תשפ"ד לפ"ק

מאי חנוכה

דברי אלוקים חיים מכ"ק מרן רבינו שליט"א
בענין חנוכה

דבר המערכת

"כי עיקר עבודת ימי החנוכה הקדושים הם להמשיך את האור והקדושה לימים הבאים לאחריהם, אל תוך לילי טבת הארוכים", את דברים אלו זכינו לשמוע מפי כ"ק רבינו שליט"א בתוכן דברי אלוקים חיים בעת עריכת השלחן אשתקד לכבודו של יום, זאת חנוכה ואכן כעת כאשר הנך אוחז את הגליון בעצמו של יום, בשבת כה נעלה ומיוחדת שבת חנוכה, שכבר הפליא בשבחה הרה"ק ר' פנחס מקאריץ זיע"א,

ואמר שבשבת חנוכה הוא תענוג של משיח! לכן נביא בזאת כמה מקורות ואמרות טהורות המפליגים בבירור ובאימות יסוד עבודתנו בימים טובים אלו, בבית ישראל כתב על הפסוק "ואדם ביקר בל ילין נמשל כבהמות נדמו" (תהלים מט יג) ש'אדם ביקר בל ילין' - שיש זמן טוב, נצרך להמשיך וללון בזה, וג"כ רמז על חנוכה שהזמן העיקרי הוא בליל לראות ללון בכח זה, ומסיים

ההידור חוץ מהמיוחדים שבעם. ונראה להסביר דהשמן למנורה צריך להיות כתית למאור היינו מהב' טיפות הראשונים דווקא, ודרשו חז"ל כתית למאור ולא למנחות, והכהן גדול הוא בעצמו היה צריך להקריב את המנחות חביתין בכל יום ויום חציה בבוקר וחציה בין הערבים, ולעולם היה יכול להשתמש בשביל המנחות אפילו בשמן שאינו כתית, אבל הכהן גדול רצה להדר במצותו זה א-לי ואנוהו, ולכך לקח אפילו למנחות רק שמן זית כתית, והיונים שרצו לעקור את שורש היהדות לכן טימאו כל השמנים וחיפשו רק את שמן המנורה כי נר מצוה ותורה אור, שאת זה טמאו לגמרי ולא השאירו שום זכר, וכשגברו בית חשמונאים ובדקו ולא מצאו באמת שום שמן שהיה מוכן כתית למאור, אבל מצאו פח אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול שהיה להכין בשביל המנחות שמן כתית ואת זה לא טמאו היונים, ובגלל שכל הנס נעשה ע"י ההידור לכן הוקבע הנס באופן של מהדרין מן המהדרין.

*

בני בינה ימי שמונה
מבאר השפ"א שבני בינה היינו

מאי חנוכה תנו רבנן בכ"ה כסלו יומי חנוכה תמניא אינון דלא למספר בהון דלא להתענות בהון כשנכנסו יונים להיכל טימאו כל השמנים שבהיכל כשגברו מלכות בית חשמונאי ונצחום בדקו ולא מצאו אלא פח אחד של שמן שהיה מונח בחותמו של כהן גדול, ולא היה בו להדליק אלא יום אחד בלבד נעשה בו נס והדליקו ממנו שמונה ימים לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים לשנה אחרת קבעום ועשאום ימים טובים בהלל והודאה.

הקשו המפרשים מדוע קבעו רק לשנה אחרת ולא קבעו הלל והודאה באותה שנה, וגם מהו הלשון הלל והודאה, ובפירש"י מאי חנוכה על איזה נס קבעוה, ומה משמיעינו בדברים אלו ועוד הקשו המפרשים מדוע בועל הניסים וכו' לא מוזכר כלל הענין של נס פח השמן.

ובשפ"א הקשה עוד על הא דאמרו שהיה מונח בחותמו של כהן גדול מדוע היו צריכים להחתים את השמן בחתימת הכהן גדול ולא מצינו בשום מקום שהוזכר מזה, ועוד הקשה מדוע דווקא במצוה זאת של חנוכה כל יסודה בנוי על מהדרין, ומהדרין מן המהדרין ולא מצאנו כך בשום מצוה שיקפידו כולם על

המזמור, "אדם ביקר ולא יבין", שאינו מבין, לו טוב, רק לזכר שבני בינה ימי שמונה קבעו שיר ורננים בהלל ובהודאה", ולהמשיך בזה גם אחר החנוכה. "משכני אחרך נרוצה, היוצא לנו מדבריו אלו שהעיקר הוא להמשיך ולהלין אצל האדם את כח ימי החנוכה.

ובאמת יש בני אדם שחושבים שזמן התשובה הוא רק מראש השנה עד אחר החנוכה, אבל באמת טעות הוא בידם, כי תשובה מצות עשה שאין הזמן גרמא ובכל יום זמנה, והנה אות ר' רומז לראש השנה, אלף על יום הכיפורים שלו אחד בהם ואין לו דמיון בכל הימים, וח' על שמונת ימי החג ושמונת ימי חנוכה, וזה שאמרו חכמינו ז"ל (חגיגה טו): שובו בנים שובבים 'חוך מאחר' היינו לא רק בימים המרומזים באח"ר כנ"ל.

נסיים עם קטע מיוחד מהרה"ק רבי עקיבא מאיר מוואלבראז' זי"ע בספה"ק דברי העם, המכין אותנו היטב אל הדלקת הנרות ע"פ הדרך שמנחיל לנו כ"ק רבינו שליט"א תמידין כסדרן, ובימים אלו, ימי החנוכה, רואים אנו ממש עין בעין כיצד יש לנו להתעורר באמונה פשוטה ולהודות על הניסים ועל הנפלאות. וז"ל: 'שמעין מכאן שעד כמה צריך האדם להכין את עצמו בקדושה ובטהרה לשאוב בקרבו קדושת אור חנוכה, ועיקר ההכנה היא השפלת והתבטלות ושברון לב בעמק, ובמעמקים יבא לחזות את פני ה' המאיר בנרות חנוכה, ויה"ר שנזכה לקבל את אור הגנוז הטמון באור הנרות, באור החנוכה ומימים אלו נוכל להמשיך ולהשפיע חיזוק ועידוד אל שאר ימות השנה כולה, ונזכה עוד בהאי שתא להדליק הנרות בבית בחירתנו, אמנן ואמנן.

**זריחה
האירכה**

הכהנים הבינו שזכר הנס צריך להיות בשמונה ימים, ע"פ מה שידוע שבהוש"ר יכול לראות אם יחיה בשנה זו כשרואה אם סר צילו אם לאו, והכהנים בסוכות שמקריבים ע' פרים בשביל אומות העולם, ובכל יום פוחת והולך ע"י עבודתם פעלו שסר צילם של היוונים ולא ישאר מהם שום זכר, ולכן קבעו חנוכה שיהיה ימי שמונה כסוכות, ומצאנו הרבה דברים משותפים לסוכות וחנוכה, שבסוכות צריך שיקח פרי הדר, ובחנוכה מהדרין מן המהדרין, סוכות זכר לענני הכבוד שהיו בזכות אהרון הכהן וכן הנס של חנוכה היה ע"י הכהנים ולכן קבעו אף חנוכה לשמונה ימים.

ועפ"ז מובן מה שאמרו בגמרא סברת בית שמאי שפוחת והולך כנגד פרי החג ולכאורה מה שייכות הקרבנות של סוכות לחנוכה, אלא שקבעו חנוכה ח' ימים כיון שכבר בהקרבת פרי החג פעלו שיסור צילם של היוונים וינחלו מפלה גמורה, ולכן פוחת והולך כפרי החג שעל ידם היה מפלה לרשעים, וב"ה סוברים מעלין בקודש ואין מורידין שאמנם היה מפלה לרשעים ונמסרו רבים ביד מעטים, אבל אין זה העיקר התועלת לבני ישראל אלא מעלין בקודש ואין מורידין שראו ע"י הנס את

חיבתן של ישראל לפני המקום שמחבב מצוותם ועשה להם נס שיוכלו ולהדליק הנרות לפני שמונה ימים, ושע"י זי"ו ויכלו להתקרב להשי"ת ונשפע

אור הגנוז בכל שנה ושנה.

ומכיון שהיה כך ב' ניסים א' המפלה של הרשעים שזה נעשה ע"י פרי החג לכן אמרו בית שמאי שזה העיקר ופוחת והולך, ובית הלל סוברים שהעיקר הוא הנס של השמן שהוא הרמת קרן ישראל ולכן מוסיף והולך. כותב החידושי הרי"ם שב' ניסים אלו מרומזים בנר שע"י ששורף את הפתילה הוא מאיר באורו, וכך ע"י מפלת הרשעים היה אור ליהודים. ועפ"ז אפשר לפרש שזהו הפי' קבוע בהלל והודאה, הלל כנגד הרמת קרן ישראל הודאה כנגד מפלת רשעים, ולכן בועל הניסים שהוא נאמר בהודאה לא מוזכר נסי פח השמן אלא מפלת הרשעים.

"משפיל גאים עד ארץ ומגביה שפלים

עדי מרום" ואיתא בבית אהרון שבא לומר שהשי"ת משפיל אורו עדי ארץ לעשית גשמים.

כדי שישגיב עי"ז בני ישראל עדי מרום, ואיתא בספה"ק שבחנוכה מתגלה האור הגנוז שנגז בתורה והוא הכנה לאורו של משיח כמאמר הכתוב "ערכתי נר למשיחי" וחנוכה הוא זמן שהשי"ת משפיל גאים עדי הארץ, למטה מעשרה טפחים משפיעה השפעות גדולות, ועי"ז יוכלו בני ישראל לחזק עצמם בימי החורף, וכשניגש האדם לעשית מצוה עם הכנה ובאמונה שיש כאן אור הגנוז אזי עוזר לו השי"ת למגביה שפלים עדי מרום שיתעלה ביחד עם אור המצוה, וכמו שביאר הרמב"ם "כל מעשיך יהיה לשם שמים" ולא אמר לשם ה' כי הוא מלשון שם מים, ע"פ הידוע שטבע המים שמאותו גובה שממנו הגיעה הם לאותו גובה חוזרים בחזרה, והקב"ה משפיע אור מלמעלה שמתגלה בחנוכה וע"י שמשפיל גאים חוזרים לעדי מרום.

ועפ"ז אפשר לומר שב' הניסים הם דבר אחד כי "שם יתפרדו כל פועלי און" ורק בשעה שלא היה לבני ישראל את האמונה יכלו היוונים לשלוט בהם אבל ברגע שהשפיע השי"ת את אור הגנוז של ששת ימי בראשית מזה נתפרדו כל פועלי און, ובכל איתערותא דלתתא יש איתערותא דלעילא, וע"י שהיה משפיל

גאים עדי ארץ נהיה הרמת קרן ישראל והיה הנס של השמן ובני ישראל נתאחו בכל האורות והיה גם הלל

והודאה.

אומרים בכל יום "ותרגילנו בתורתך ודבקינו במצותיך", בתורתך נאמר בלשון הרגל "ותרגילנו" "ובמצותיך" בלשון דביקות, ומובא מהרה"ק מקאצק זיע"א על מה דאיתא (פסחים נ ע"ב) "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אף על פי שלא לשמה וכו'" ומאידך במצוות צריכים כוונה, "וכל מצוה דאיהו בלא דחילו ורחימו לא פרחא לעילא" ההרגל הוא דבר שבא בלא מחשבה, ולכן בתורה נאמר כי אינו חייב מחשבה, אך במצוות כתוב דביקות כי הוא תנאי לקיום המצוה. וזה "תכלה רגל מן השוק" היינו לכלות את הרגלים ולחיות בדביקות הקב"ה.

*

"יונים נקבצו עלי אזי בימי חשמנים ופרצו חומות מגדלי וטמאו כל השמנים ומנותר קנקנים לעשות נס לשושנים בני בינה ימי שמונה" וכו' (זמר לחנוכה) דהיונים גזרו על עם ישראל ג' דברים, חדש, שבת, מילה, שמרומזים במילה חשמונים והג' מצות אלו הם כנגד, נפש, רוח, נשמה, וג"כ נגד עולמות, בריאה, יצירה, עשיה.

ועליהם רצו לגזור, ע"י "ופרצו חומות מגדלי" והיינו החומה שעושה כל אחד למגדל שהוא המוח, דהיינו גדרים וסיגים שעושה לעצמו שלא ליפול ברשות היצר, דדרכו של השטן להלחם באדם קודם נגד הגדרים והחומות שעושה לעצמו, ובלא זה הוא פרוץ ופתוח לכל מיני מזיקין.

וכמו שאיתא "ובשר בשדה טרפה לא תאכלו" (שמות כב ל) דאם האדם בבחינת בשר בשדה ואין לא שום גדר או סיג, הוא מיד טריפה, ואם הוא שמור בגדרים וסיגים אין "היון" יכול להתקרב אליו, וכנאמר על יעקב אבינו ע"י "איש תם יושב אוהלים" (בראשית כ"ה כ"ז) יושב באהל דמוקף בגדרים וסיגים.

ועל ידי זה "וטמאו כל השמנים" נכנס במוחו כל מיני מזיקין ומים אין בו נחשים ועקרבים יש בו, "ומנותר קנקנים נעשה נס לשושנים, בני בינה ימי שמונה" וכו', מי שיש בו בינה ימי שמונה שיהיה קביעות לכל משך ימי השנה.

כשעמדה מלכות יון הרשעה על עמך ישראל להשכיחם תורתך ולהעבירם מחוקי רצונך ואתה ברחמין הרבים עמדת להם בעת צרתם רבת את דינם וכו' (נוסח ועל הניסים).

וקשה איך שייך להשכיח את התורה הק' מכלל ישראל וכי אפשר להכריח אדם שישכח מה שקנה קנין כבר בנפשו. אלא הגזירה של היונים על כלל ישראל היתה על שבת, חודש, מילה, דג' דברים אלו

מתאספים בהם בצוותא חדא, בשבת מתאספים חודש היינו גם כן שהתאספו לסעודת ראש חודש, ומילה ג"כ צריך מנין אנשים שיתאספו בשביל קיום המצוה ועל זה היה גזירת היונים, הם ידעו שהדבר המחזיק את כלל ישראל הוא האחדות כשהם מתכנסים בצוותא חדא ולכך גזרו על שלשה דברים אלו דווקא, בכדי לבטל

את ההתכנסות והתאספות יחדיו.

*

לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים בהלל ובהודאה (שבת כא ע"ב) לכאורה לבני ישראל יש הרבה ניסים ואיזה ניסים יודעים האם לקבוע לדורות או לא אלא י"ל שאומרים על הניסים בשנה שאחרי זה מתעורר הארה שהיתה

"בחנוכה מתגלה האור הגנוז שנענו בתורה והוא הכנה לאורו של משיח כמיאמר הכתוב "ערכתני נר למשיחי" וחנוכה הוא זמן שהשי"ת משפיל גאום עדי הארץ, למטה מעשרה טפחים משפיעה השפעות גדולות, ועי"ז יוכלו בני ישראל לחזק עצמם בימי החורף, וכשניגש האדם לעשיית מצוה עם הכנה ובאמונה שיש כאן אור הגנוז אזי עוזר לו השי"ת למגביה שפלים עדי מרום שיתעלה ביחד עם אור המצוה"

בשעת הנס על נס כזה קובעים להזכיר לדורות, ובחנוכה ראו בשנה אחרי זה שיש הארה בזמן הנס לכן קבעו לדורות.

*

לשנה אחרת קבעום ועשאוים ימים טובים (שבת כא ע"ב) איתא בשפת אמת הלל והודאה היינו

לידע שבכל מאתו יתברך, וקבעו בימים את הטוב היינו שנתגלה האור הגנוז בימים אלו, ע"י הלל והודאה להשי"ת שיודע שהכל ממנו, ואיתא בשם צדיקים שאור ימי החנוכה מאיר לבני יותר משאר הימים טובים, ואפילו שאר הימים טובים הם בדרגה יותר גבוהה.

רק ע"פ מאמר הגמרא שרגא בטיהורא מאי אהני. ויתרון האור מן החושך מהאור שלא בא אחר החושך שאינו מורגש כ"כ ולכן בימי תשרי ניסן, שהם ימים טובים גבוהים מבחינת עצמם, לא מורגש כ"כ האור של הימים טובים. אך של חנוכה שהיא בימי כסלו וטבת שהם ימי אפילה הארתו מאירה ומורגשת יותר, כי הוא מאיר בחושך, ובימי חנוכה אפשר להשיג את הקב"ה ותר משאר ימים, דהשכינה לא ירדה למטה מעשרה טפחים, אך נר חנוכה מצוותה שיהיה לכתחילה מתחת לעשרה טפחים, ובימים אלו אפשר להשיג אך במדרגות הנמוכות.

*

"מאי חנוכה דת"ר בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה" וכו' (שבת כ"א ע"ב) ושם פירש רש"י "לא שאסורים במלאכה, אלא נקבעו לדורות לקרות הלל ולומר על הניסים בהודאה". ואפ"ל "לא שאסורים במלאכה" ביו"ט זה אין איסור מלאכה אלא ההיפוך צריך להתעסק בטבע, אבל התכלית היא של שנקבעו לדורות היא אלא לקרות הלל ולומר על הניסים, במלאכה עצמה בתוך הטבע, ולא רק בניסים יש להודות לקב"ה.

*

מאי חנוכה דת"ר בכ"ה בכסלו יומי דחנוכה" וכו' (שבת כא ע"ב) וברש"י "מאי חנוכה" על איזה נס קבעוהו ש"ל מאי חנוכה על איזה נס זכו לקבוע ועוד מצוות לבר מהתרי"ג מצוות שבתורה, והסיבה דזכו היות ובני ישראל ע"י הנס חיפשו לפרסם אלקותו יתברך ולא לקחו הנס לעצמם ומצוה גוררת מצוה, נתן הקב"ה נר חנוכה. כדי שבמצוה זו תתעורר עוד מצוה ושוב יתעורר רחמים ויבוא להתגלותו שמו יתברך בעולם.

סודו של השמט.

בעיר קונסטנטינופול היא קושטא, גר פעם רופא יהודי שנקרא בשם נסים רחמים, הוא היה מלומד גדול, אהוב על הבריות ורופא בעל שם. שמע הרופא היהודי הגיע עד השולטן, שהזמין את נסים רחמים אליו לראיון. במהלך השיחה שנמשכה שעה ארוכה ראה השולטן כי השבחים ששמע על אודות הרופא היהודי היו כאין וכאפס לעומת סגולותיו, הוא מינה אותו לרופאו האישי, ומכאן ואילך נהיה נסים רחמים לאורח תכוף בארמון המלך.

גם השולטן מצדו נוהג היה לבקר מפעם לפעם את ידידו הרופא בביתו. פעם אחת כאשר בא השולטן לבקר את נסים רחמים היה זה בלילה האחרון של חנוכה, הוא נכנס ומצא את הבית מלא אור יקרות והשמחה שרויה על כל פנים, החנוכה הדולקת הפיצה אור חמים, והרופא וילדיו הסבו ליד השולחן ושיחקו בסביבון. לפני כל אחד מהמשתתפים היתה צלחת מלאה אגוזים, והמשחק התנהל באגוזים, זה הרויח וזה הפסיד.

לאוריה מיוחדת במינה זו נקלע השולטן כאשר בא לבקר את ידידו. מובן מאליו כי בעל הבית קיבל את האורח רם המעלה בכל הכבוד הראוי, הוא הושיב אותו בראש השולחן, ועקרת הבית כיבדה אותו בקפה מהביל ולביבות טריות וטעימות. 'אל נא תפסיקו את המשחק' ביקש השולטן, 'אם אתם מוכנים לצרף אותי, הרי אני מצטרף ברצון', אמר. נסים רחמים ביקש לתת לאורח צלחת מלאה אגוזים, והסביר לו את כללי המשחק, הוא הראה לו את ארבע האותיות החקוקות על הסביבון: נ, ג, ה, ש, והסביר כי אם נופל הסביבון על האות נ' הרי שזה לא מעלה ולא מוריד, לא הפסד ולא רווח, אם נופל על האות ג' הרויח הזוכה המאושר את כל מלאי האגוזים שבקופה, ה' פרושה זכיה במחצית הכמות שבקופה, ואילו ש' היא כולה הפסד, ומי שהעלה ש' בחכות חיב להכניס לקופה את מלוא האגוזים. השולטן שמטבעו אהב לשאול שאלות,

יקש להבין מדוע נבחרו דוקא אותיות אלו כדי ליצא את הרווח וההפסד במשחק. נסים רחמים הסביר כי האותיות הללו הן ראשי תבות של המלים 'נס גדול היה שם'. בקש השולטן לדעת איזה נס גדול היה, איפה, מתי? לנסים רחמים לא נותרה בררה אלא לספר לשליט את כל הספור על פך השמן הקטן, על טיהור המקדש מהיונים, על בית חשמונאי, ועל חג החנוכה שקבעו לזכר המאורע. לשולטן היו עוד הרבה שאלות לשאול, אך לא רצה להשבית את שמחת המשחק. הוא אף ניסה את מזלו, סיבב את הסביבות שנפל על ג', שמח השולטן שמחה גדולה וגרף את האגוזים מהקופה. לא עבר זמן רב וכל האגוזים נערמו בצלחת

השליט.	שלפני
הבחין	השולטן
על שולחן קטן	בחנוכה שעמדה
לדעת מה פשר	סמוך לדלת וביקש
היא עומדת	החנוכה, ומדוע
רחמים השיב לו	ליד הדלת. נסים
השניה, הוא	קודם על השאלה
ומצוה	אמר כי מאחר
נר	להדליק
שמים	חנוכה
המנורה	את

קרוב לדלת מול המזוזה, כדי שתהיה לנו צוה משני הצדדים. 'ומה מספרים הנרות הקטנים', שאלת השולטן, סיפר לו נסים רחמים על גזרות אנטיוכוס, על הרדיפות שהיונים והמתיונים רדפו את היהודים, על יוחנן חשמונאי ובניו, עד לנצחון ולחג שמונת הימים שנקבעו לזכרון. הוא חזר

וסיפר את אשר סיפר כבר קודם לכן, והוסיף פרטים חדשים כדי לספק את יצר הסקרנות של השולטן.

אולם לשולטן היו עינים חדות ומבט חודר, הוא הבחין כי מלבד שמונה הנרות שדלקו באותו לילה שהיה הלילה האחרון של חנוכה, יש עוד נר אחד הדולק קצת יותר גבוה משאר הנרות. הוא שאל 'מהו איפוא הנר הזה, ומה הוא בא לסמל? נסים רחמים ניסה להסביר לו שזו אינה נמנה עם המנין, כי הוא השמש אשר באמצעותו מדליקים את שאר הנרות, ולאחר מכן אין מכבים אותו, כי מאורם של נרות החנוכה אסור ליהנות וממילא יש צורך באור נוסף. אך השולטן לא שבע רצון מההסבר, ואמר כי כנראה מסתירים ממנו משהו, 'אני בטוח כי מאחורי שמש זה מסתתר איזה סוד אותו אינך רוצה לגלות לי', אמר השולטן לנסים רחמים, 'ובכן תבוא אלי בעוד שלושה ימים ותספר לי את סודו של השמש'.

באמרו זאת, קם השולטן ממקומו ועזב את הבית. נסים רחמים היה מודאג לא מעט, השולטן היה ידוע כאיש בעל מזג חם, ואם משהו נכנס לראשו, קשה מאד להוציא משם, מי יודע מה עוד מסוגל הוא לעשות אם לא יגלה לו את הסוד המדומה, וכי איזה סוד יש לשמש, מה יספר לשולטן בעוד שלושה ימים כדי להרגיעו ויחד עם זאת לא להיות בדאי.

עברו יומים ונסים טרם מצא תשובה מתאימה אותה יוכל למסור לשולטן כדי להניח את דעתו, הנה כבר ערב, ולמחרת הוא צריך ללכת לארמון ואין בפיו כל מענה. מרוב מחשבות הוא קיבל כאב ראש חזק, וכדי לאורר קצת את ראשו החליט לצאת לטיול קצר בחוצות קושטא. הרחובות היו חשוכים וריקים מאדם, היה שקט כל כך עד כי הוא שמע את הדי צעדיו על אבני הרחוב, בלכתו שקוע בהרהורים לא הבחין בדמות שהגיחה לעומתו מאחת הסמטאות עד שעמדה למולו וברכו לשלום. 'ערב טוב ר' נסים', ברכו ההלך, ונסים השיב לו משתאה ב'ערב טוב' מפוזר. נסים רחמים המשיך ללכת, אך הזר נתלה אליו כאילו נדברו ביניהם להיפגש

ולעשות מעתה את דרכם בצותא. לאחור שהלכו כברת דרך מבלי לשוחח ביניהם, נענה הזקן שנראה היה כאדם קשיש ושאל: 'נו, ר' נסים, מי ישא את מי'. נסים רחמים הביט בזקן ושאל את עצמו אם הלה שלם ברוחו לגמרי, מה פרוש הדבר מי ישא את מי, מה זה, האם אין להם חלילה רגלים להלך בהם. אולם הוא לא השיב מאומה בחשבו כי אולי לא היטיב לשמוע את דברי הזקן.

הם המשיכו ללכת באין אומר עד שעברו בסמוך לבית אחד ממנו בקעו קולות של אבלים ומקוננים, ליד הדלת עמד הארון שבתוכו ספון המת, ובתוך הבית קוננו נשים על הנפט. 'מה דעתך ידידי הטוב', שאל הזקן את נסים, 'מה דעתך האם המת חי הוא או שהוא מת באמת'. שוב הביט נסים רחמים על הזקן בעיני חמלה, 'אין זאת', חשב, 'אלא שהזקן מטושטש במקצת'. בהתאם לכך הוא החליט כי עם משוגע מוטב לא להתוכח ולא ענה לו דבר.

הם שוב המשיכו ללכת והגיעו לשדה שהשבלים עמדו בו בשלות זקופות מוכנות לקציה, 'חיסה מצוינת', העיר הזקן מניה וביה, 'אולם אני הייתי רוצה לדעת אם הם נאכלו כבר'. שוב התאפק נסים רחמים ולא אמר מילה על ההערה המוזרה.

עתה החלו לחזור על עקבותיהם וטילו בכיוון ממנו באו, עד שהגיעו לבית גדול אשר חלונותיו היו מכוסים בוילונות, אך מבין הסדקים בקעו אלומות אור. 'בית יפה, בית טוב מאד' אמר הזקן, 'אך מאוד הייתי רוצה לדעת אם גרים בו יצורים חיים'. עתה שוב לא יכול היה נסים רחמים להתאפק, הוא הצטחק ואמר להלך: 'הלא זה הוא הבית שלי, בוא תעלה אתי למעלה' נשתה כוס קפה וננוח קמעה. נסים רצה בכל מאודו שהזקן המוזר יכנס לביתו, הוא מוכרח לשמוע ממנו מה פשר

כל הדיבורים הללו שדיבר במשך הטיול המשותף שלהם. הוא כבר קלט כי אין לראות בדברי הזקן המוזר פטפט סתם, ועל כן קיווה כי ליד כוס קפה מהביל תיפתר התעלומה. משום כך הוא שמח מאד כאשר הזקן המוזר קיבל את הזמנתו ללא היסוס.

כאב הראש של נסים רחמים חלף כלא היה, יתר על כן הוא שכח אפילו מהדאגה הגולה שהטרידה את מנוחתו בימים האחרונים. הקפה החזו ששתה בחברת ההלך

הזה ריענן את רוחו, ועתה שוב לא יכול היה להתאפק ופנה אל האורח בשאלה: כאשר הגענו לביתי זה, הערת כי זהו אמנם בית יפה ונחמד, בית מאד מואר, אולם הבעת תמיהה אם אמנם גרים בו יצורים חיים. מה היתה כונתך בכך ידידי היקר?

הזקן חיך בנועם והסביר: יצורים חיים פירושים ילדים, ילדים קטנים הם תמיד

"באמרו זאת, קם השולטן ממקומו ועזב את הבית. נסים רחמים היה מודאג לא מעט, השולטן היה יהודי כמיש בעל מזג חם, ואם משהו נכנס לראשו, קשה מאד להוציא משם, מי יודע מה עוד מסוגל הוא לעשות אם לא יגלה לו את הסוד המדומה, וכי איזה סוד יש לשמש, מה יספר לשולטן בעוד שלושה ימים כדי להרגיעו ויחד עם זאת לא להיות בדאי"

שמחים ומלאי חיות, כאשר מגדלים ומחנכים אותם בדרכי התורה והמצוות אזי גם הוריהם שומרים על חיותם לעולם. 'ברוך השם' אמר נסים רחמים, הוא יתברך ברך אותנו בילדים חיים וטובים, אך הם ישנים עכשיו.

עתה כבר לא חשב נסים כי ההלך הוא משוגע או קצת מעורער בשכלו כפי שחשדו קודם לכן, מן הסתם יש לו הסבר טוב

ומתקבל על הדעת על כל דבריו התמוהים. והוא הוסיף לשאול: מה היתה כונתך כששאלת כאשר עברנו ליד שדה אם יכול החיטה לא נאכל עדין. 'ישנם אנשים', השיב הזקן בניחותא, שצורכים יותר ממה שהם מרויחים, עם הללו קורה שהם משעבדים בחובות את היבולים של שדותיהם טרם ניתן לקצור אותם.

'ומה היתה כונתך בכך אם המת הוא חי או לא', הוסיף נסים רחמים להקשות. 'הלא זה פשוט למדי', השיב הזקן, 'כאשר אדם חי כמו שצריך, כמו אדם ולא כמו בהמה, הינו שהוא לומד תורה ושומר מצוות וגומל חסדים, הרי הוא חי לעולם, כאשר הגוף מת נשאר הנשמה וממשיכה לחיות את חייה חיי הנצח. יתר על כן אפילו בעולם הזה נשארים לזכרון נצח מעשיו הטובים, הצדקה וחסד שעשה, לכן קרויים הרשעים מתים אפילו בחייהם והצדיקים במיתתם נקראים חיים'.

עתה נותרה רק שאלה אחת ללא מענה, נסים רחמים לא היסס ושאל את האיש: כאשר נפגשנו שאלת 'מי ישא את מי', מה היתה כונתך בכך. לאחר הרהור קל ולפני שהזקן הספיר להשיב, הוסיף עוד נסים רחמים כי כאשר שמע את השאלה הוא צחק וחסב מחשבות על שפיותו,

עתה הוא מבקש סליחה על כך ומצפה בקוצר רוח להסבר. ואכן הסביר הזקן אף את החידה הזו בטוב טעם: 'כאשר שני אנשים הולכים בדרך ושותקים, נראית הדרך ארוכה וקשה, כי משעמם להולכים בה. לעומת זאת כאשר הם מגלגלים ביניהם שיחה טובה, ולומדים אחד מהשני איזה דבר טוב, איזו הנהגה טובה, הרי שהדרך מתקצרת ונעים ללכת בה, כאילו שאחד היה נושא את חברו על כפיים. ואני פשוט שאלתי מי ישא את מי, כלומר מי

יספר לחברו דבר מה מענין'.

נסים רחמים התפלא על הזקן פליאה גדולה, ועוד ותר התפלא על עצמו שלא תפס בעצמו פירושם של דברים פשוטים אלה. הוא שוב התנצל בפני הזר על התנהגותו ואמר לו כי התנהגותו זו נובעת מפיזור הנפש בו היה נתון, ומכאב הראש הנורא ממנו סבל. הזקן שוב נתחייך בנועם, את התנצלותו של

| המשך בעמוד אחרון |

בעצתך תגדלני

שו"ת עם הרה"ג ר' יהודה לייב פרוש שליט"א
ממשפיעי הקהילה

בפועל אלא היראה מהשקט והשוויון היינו מהבטחון שהוא בוטח בהשי"ת כראוי וכנכון, כך שהפחד הוא דייקא מתוך ההבטחה המעולה שמא יגרום החטא שהוא גסות לבו בהבטחה זו בעצמו שהבטיחו הקב"ה ונעשה בטוח בעצמו וזה יגרום שיתרחק מאתו יתברך. נמצא שההבדל בין ההסברים המה שההסבר הראשון מלמדנו על עבירה בפועל וההסבר השני מלמד על כשלון בחשיבה בהתבוננות ובהתייחסות רעיונית.

את הרעיון הנ"ל ברצוני להלביש על שני ההסברים האמורים לעיל כשמזכירים בנוסח 'ועל הניסים' את הנסים הפרקן הגבורות התשועות וכו' מזכירים בעצם אותות ומופתים שנעשו בפועל כמתואר בפרוטות בהמשך דברי השב"ח (בחנוכה ובפורים) 'רבת את ריבם דנת את דינם נקמת את נקמתם וכו'' (ובפורים) 'הפרת את עצתו', הסבר זה דומה לפירוש המדרש ורש"י. וכאשר נסביר את שיטתו של הפרי הארץ שהכשלון יתכן מחשש לגסות רוח בהבטחת זו בעצמו שלא ירחיקנו, גישה זו דומה לתיאור הכלל של עצם ההגדרה 'מלחמה', שאינו מצריך אותות ומופתים אלא עצם המלחמה העליונה והירידות בדומה לנאמר בפרשת כי תשא (שמות לב) וישמע יהושע - קול מלחמה במחנה ויאמר משה אין קול ענות גבורה ואין קול ענות חלושה קול ענות אנכי שומע. בזה היה משה ויהושע שוים להיות לכאורה במלחמה עצם המלחמה מהוה מציאות ערכית והבן.

בידידות עמוקה
יהודה ליב פרוש

פרק ל יא, עה"פ קטנתי. נתמעטו זכויותיי ע"י החסדים והאמת שעשית עמי לכך אני ירא שמא משהבטחתי נתלכלכתי בחטא ונגרום לי להמסר ביד עשיו.

אמנם הפרי הארץ אינו מסתפק בהסבר של המדרש המובא ומסביר מהלך אחר, בפרש"י וזה תוכן דבריו, והנה ענין שמא יגרום החטא, בכדי להבינו על ענין העבודה האמיתית היא לעשות נחת רוח לבוראו שאמר ונעשה רצונו, ואפילו אם הקב"ה מבטיח לו כל הטובות והשמירה מעולה מתיירא שמא יגרום החטא גסות לבו בהבטחה זו בעצמו ויתרחק מאתו יתברך וכו' ומעתה יש להתיירא לעולם יותר כשהוא צדיק ובטוח מאתו יתברך פחדתו נאם ה' והבטחתו של ירחיקוהו עכת"ד.

בהבנת דברי הפרי הארץ נראה לי שיש הבדל גדול בין שני ההסברים של הפרי הארץ. בהסבר הראשון מתאר המדרש (ורש"י) נתלכלכתי בחטא. היינו שנתלכלך באיזה כשלון בקיום המצוות בפועל והיא זאת שגרום לו להמסר ביד השונא עשיו. משא"כ בהסבר השני שעלה בדעתו של הפרי הארץ, שהחטא אינו בנתלכלכתי

ש. בנוסח 'ועל הניסים' מזכירים נסים, פרקן, גבורות, תשועות ומלחמות וכו' לכאורה תמוה הדבר מדוע מזכירים ב'ועל הניסים' את המלחמות וכי אוהבי מלחמות אנחנו?

ת. יפה שאלת, דהרי כשמצביעים על נס ישנה תופעה של נס ופלא וכד', אבל כאשר מצביעים על מלחמה התופעה היא על עצם המלחמה ולא על נצחונות וכשלונות. ועל זה באה בצדק השאלה האם אוהבי מלחמות אנחנו להשוות לפרקן גבורות ותשועות.

נראה לי לתת מענה על פי דברי קדשו של הפרי הארץ בפרשת וישלח, הפרי הארץ מצטט מדרש על יעקב אבינו בחיר שבאבות ועל משה רבנו בחיר שבנביאים לשניהם היתה הבטחה מלאה מאת השי"ת ובכל זאת היו מתייראים.

כמענה לתמיהה זו מעלה הפרי הארץ שתי אפשרויות. אחד ציטוט מדברי המדרש הנ"ל, והשני על דעת עצמו. בציטוט דברי המדרש קיימת ההבטחה האמורה בפרשת ויצא (כח טו) הנה אנכי עמך ושמרתך בכל אשר תלך וכו', ובכ"ז נתיירא, ולמה נתיירא? עיין פרש"י להלן

ענין מעלת הדלקת נר חנוכה, אשר בשעת ההדלקה
נתעורר אור הגנוז מששת ימי בראשית להאיר על
כל היום הבא, כמו שאומרים 'קבעו שמונת ימי
חנוכה אלך' כי גם הלילה כיום יאיר.

[תפארת שלמה, חנוכה, ד"ה וכבר ביארני]

בדרבם

איסוף ליקוטי פנינים מתורת רבוה"ק

ויש להוסיף על דבריו הקדושים דלכן האותיות שהם חוץ מאותיות חנוכה הם וטב"ח, ט"ב גימטריה ל"ו רומז אל הל"ו נרות של חנוכה, גם רומז לסוד ל"ו אותיות של מליו המליו דשם ב"ן שצריכים לכוין בהדלקת נר חנוכה כמ"ש בכוונת, וגם וטב"ח גימטריה כ"ה רומז לסוד כ"ה אותות של הג' יחודים שהם הוי"ה אהי"ה הוי"ה אלהי"ם הוי"ה אדני"י שבהם כ"ה אותיות כמבואר בכוונת חנוכה, גם וטב"ח טב"ח גימטריה מ"ד מספר האחרים של אהי"ה שנבלע בשם מ"ה כמבואר בכוונת ר"ת להדליק נר ח'נוכה.

בעל האמרי יוסף

רמז לרצונה

"וירא יוסף וגו' וטבח טבח והכן וגו' בצהרים" (בראשית מקץ מג' טז) וכתב בספר הקדוש נר ישראל פירוש על לקוטי רב האי גאון ז"ל, ואמרו כי חנוכה מרומז בתורה בתיבת טב"ח והכ"ן בו אותיות חנוכה עכ"ל עיי"ש.

בעל השו"ת יעקב יוסף

שלו שלך ושלך שלך

ת"ר נר חנוכה מצוה להניח על פתח ביתו. ימי חנוכה מיועדים לתיקון המידות, ע"כ צריך כל אדם לערוך בימים אלו את חשבון נפשו ולשוב על מעשיו הרעים. ישנם רבים שהם אכן עורכים חשבון נפש אצל השני, הם רואים רק אצל השני את מעשיו הרעים ולכך כתב לנו התנא נר חנוכה, בשעה שהנרות דולקים ומאירין ומתעורר באדם הרהורי תשובה ועושה חשבון הנפש, מצוה להניח על פתח ביתו, היינו שיבדוק את הפגמים שבביתו דוקא ולא אצל השני.

בעל הרזק יצחק

ביאור המר' באיזה צד ידליק המעטרה

בשאלות כתב באיזה צד מדליקים נר חנוכה, חד אמר מימין כדי דליהוי תרתי מצוותא בהדי הדדי דמזוזה הוא גם בימין, וחד אמר בשמאל, כדי שיהיה מסובב במצוות, מזוזה בימין, נר חנוכה בשמאל, ובעל הבית מצויץ בטליתו באמצע. יש להסביר המחלוקת דבכל מצוה שעושים מתקדש המקום שבו נעשה המצוה, ע"כ כדי שיוכל להדליק נר חנוכה בשלימות, טוב יותר שידליקנו במקום שיש שם כבר מצוה היינו מזוזה, ומ"ד שני סובר שידליקנו משמאל משום דהיצה"ר תמיד אורב לאדם, ע"כ יסובב עצמו במצוות כדי להתגונן מיצרו, וראי' - ממצות ציצית דהתורה ציותה לקשור ציצית בארבע כנפות כדי שיהיה מוגן מכל ד' רוחות, ומסיים את השאלתו, ת"ש ושמתם מצותי ועשיתם אותם, ובאו חכמים ועשו סיג לתורה כיון שקבעו החכמים שאדם צריך לעשות שמירה וסייג שיצרו לא יתגבר עליו ש"מ כהמ"ד שצריך שיהיה מסובב במצוות. ע"כ מדליקין בצד שמאל.

לתרומות והנצחות ניתן לפנות למספר

הפל' 0533198318

המשך מעמוד ה'

נסים הוא ביטל כלאחר יד, אולם לגבי פיזור הנפש אמר כי כבר אמר החכם מכל אדם, שלמה המלך, 'דאגה בלב איש ישיחנה', וממילא הוא נמצא פה ומוכן לשמוע במה הענין.

סים רחמים סיפר לו על ביקורו של השולטן, ועל כך שהיה נראה משום מה לשולטן כי הוא, נסים רחמים, מסתיר את סודו של השמש, וכי איזה סוד יש לשמש. 'ניסיתי להסביר לו, המשיך נסים רחמים, כי השמש אינו נכנס למנין נרות החנוכה, ומאחר שאסור להשתמש באורם של הנרות הללו מדליקים נר נוסף, כדי שאם בכל זאת נהנים מהאור, ניתן יהיה לומר כי זה אורו של השמש'. אולם השולטן לא שבע רצון מהסברי, כי נכנס בראשו שני מסתיר ממנו משהו. נסים רחמים סיים את דבריו ופנה אל הזקן בשאלה: אולי תוכלי אתה לומר לי מהו

סודו של השמש, מה אוכל לענות לשולטן תשובה שתניח את דעתו.

לזקן היתה תשובה מוכנה, כאילו ציפה לשאלה זו זמן רב. 'בבקשה בבקשה', הוא אומר, 'אמור נא לשולטן כי סודו של השמש הוא זה, השמש עומד למעלה גבוה משאר הנרות, נותן אור בהיר ואומר "ראו נא ראו, בני האדם צעירים כזקנים, הנה אני הייתי קודם עצור ואצור בפרי עסיסי, בזית האציל, וגדלתי ושמתני עד שכמעט התפוצצתי בעורי, ונטפתי החוצה, ומה בצע בחיים כאלה. אמרתי איפוא לאנשים, אנשים טובים הורידו אותי מהעץ,

הכניסוני לתוך מכבש והוציאו ממני את שמני עד הטיפה האחרונה, את הקליפה החיצונית שהפכה למיותרת זרקו, אך הצילו את נשמת, את התוך שלי הפנימי, והנה עכשיו אני מאיר ומפיץ אור ידה המגרש את

החושך".

"למדו ממני בני אדם", קורא השמש, "ממני תראו וכן תעשו, תתאמצו אף אתם לצאת מקליפתכם הנוקשה, ותסיעו בהפצת אור התורה, כדי שהאנושות תהנה מכם. תעזרו לחלשים ולנדכאים, יש לכם כסף תעזרו לעניים מרודים, יש לכם שכל טוב ודעת תלמדו את אלה שלא נחנו בכל זאת, בכך תתעלו וותזכו להפיץ אור אלוקי בסביבתכם, וכך יהנה העולם מכם".

דמעות עמדו בעיני נסים רחמים כאשר סיים הזקן את דבריו, בתודה עמוקה הוא לחץ את ידי הזקן שבא ברגע הנכון כדי לחלץ אותו מצרתות. 'עתה אוכל ללכת אל השולטן ולספר את סודו של השמש, גם הוא יוכל ללמוד מכך מוסר השכל'.

